
OPONENTSKÝ POSUDOK HABILITAČNEJ PRÁCE

Názov práce	Vedecká integrita a zodpovednosť vo vede (vedy) – vzťahy a súvislosti
Autor práce	Mgr. Adela Lešková Blahová, PhD.
Oponent	Prof. MUDr. Jozef Glasa, CSc., PhD.
Odbor HIK	etika
Školiace pracovisko	Inštitút etiky a bioetiky, FF PU v Prešove

1. Formálne hľadiská

Predložená habilitačná práca je napísaná spolu na 103 stranách textu (vrátane analytického listu) a pozostáva z úvodu (s. 6-8), troch tematických kapitol (s. 9-90), obsahujúcich podkapitoly zvyrazňujúce tematicky akcentovanú časť textu, ďalej zo záveru (s. 91-95) a zoznamu bibliografických odkazov s. 96-102). Neobsahuje tabuľky ani grafy.

Práca je písaná textovo kompaktne, uhládne, bez preklepov. Text neobsahuje podnadpisy alebo iné pomôcky, ktoré by čitateľovi uľahčili orientáciu a pomohli by mu lepšie pochopiť logickú výstavbu práce, ktorá je však pri pozornom kontinuálnom čítaní zrejmá. Prijemná je dobrá úroveň slovenského jazyka, ako aj stylistického spracovania textu.

Bibliografia práce obsahuje spolu 86 literárnych prameňov, väčšinou s vročením z poslednej dekády – a ako autorka avizuje, podstatná väčšina z nich je zahraničných. Autorka správne dodržiava zvolený citačný štýl v celom rozsahu textu práce. Názor oponenta je, že objavenie a zaradenie do habilitačnej práce prác domácich autorov a tematicky príbuzných materiálov domácich inštitúcií by bolo bývalo lepšie možné a práci na prospech. Domnievam sa, že tu ide aj istú odbornú či morálnu povinnosť. V bibliografii sa nenachádza žiadna vlastná práca autorky, pričom v zozname publikácií, predložených v rámci habilitačného spisu sa tematicky príbuzné alebo súvisiace odborné práce autorky nachádzajú a sú aj pomerne hojne citované.

2. Obsahové aspekty

a) K aktuálnosti zvolenej témy

Zvolená téma predloženej habilitačnej práce je mimoriadne aktuálna a potrebná, a to z mnohých dôvodov. Ukazuje sa, že zvládnutie etických aspektov exponenciálne narastajúcich poznatkov súčasných vied a technológií bude kľúčové nielen pre ich aplikáciu v praxi, ale – vzhľadom na dosiaľ nepoznanú účinnosť možných zásahov do prírodného prostredia, ľudskej biológie a zdravia, reprodukcie, kognitívnych a mnohých ďalších schopností človeka, ľudského vnímania, myslenia a rozhodovania, medziľudskej a sociálnej komunikácie a ovplyvňovania atď., kde sa otvárajú bezprecedentné možnosti zneužitia, aj pre ďalší vývoj či prežitie ľudskej civilizácie, vrátane jej počínajúcej mimo-Zemskej expanzie. V tejto súvislosti sa ukazuje kľúčová práve otázka etickej resp. mravnej integrity vedeckých pracovníkov, ktorí majú priamy prístup k týmto výsledkom vedeckého a technologického pokroku, pričom sa podieľajú na jeho tvorbe i na smerovaní a vytváraní podmienok a možností ich praktickej aplikácie. Je potrebné s autorkou súhlasiť, že vhodné, zrozumiteľné spracovanie týchto tém, tak pre odbornú – a tým menej pre laickú verejnosť, je v našich podmienkach pomerne zriedkavé a zjavne nedostatočné. V tomto kontexte je nutné hodnotiť poctivú snahu autorky vysoko pozitívne a prínosne.

b) K splneniu sledovaného cieľa

Autorka spísaním kvalitného, primerane vyargumentovaného a odbornými prameňmi dokladovaného, originálneho textu habilitačnej práce, splnila ciele, ktoré si pre svoju prácu stanovila. Kladné hodnotenie.

c) K zvoleným metódam spracovania

Autorka pre spracovanie habilitačnej práce vhodne použila metódy obvyklé v danom vednom odbore. Kladné hodnotenie.

d) K výsledkom habilitačnej práce

Autorka sa v práci zamerala na problematiku komplexných vzťahov a súvislostí vedeckej integrity a mravnej zodpovednosti resp. etickej integrity vedeckých pracovníkov. Autorka pritom vychádzala z adekvátne zvolených argumentačných prúdov prítomných v aktuálnej medzinárodnej filozoficko-etickej reflexii, ako sú predstavené v dielach troch autorkou vybraných predstaviteľov (R. K. Merton, D. B. Resnik, A. Nordgren), ktoré autorka, spolu so súvisiacou diskusiou v citovanej odbornej literatúre, kriticky a originálne reflektovala. Toto úsilie autorke umožnilo dospieť k originálnym postojom a záverom, ktoré rozhodne znamenajú prínos pre túto oblasť etického diskurzu minimálne v našich podmienkach. Sú zároveň aj výzvou pre samotnú autorku, aby svoje úsilie v nasledujúcom období pokiaľ možno ešte ďalej prehĺbila, formulačným i argumentačným precizovaním, napríklad pri príprave monotematickej monografie, ktorá by mohla byť rovnako aktuálnym, ako v istom zmysle aj trvalým prínosom.

Vcelku kladné hodnotenie v rámci tohto kritéria.

Autorke by som rád položil nasledovné otázky:

- 1) Ako vidíte rozdiel i súvis medzi integritou samotného vedeckého (prípadne technologického) procesu a obsahu (napr. správna metodológia, tzv. správna vedecká prax (ktorá však zahŕňa aj etické aspekty), otázka originality a kontinuity, zvolené resp. nezvolené obsahy, témy a smery vedeckého a technologického bádania atď.) a morálnou (etickou) integritou jeho protagonistov, a to jednak individuálnych vedeckých pracovníkov, prípadne ich zoskupení (vedeckých tímov, spoločenstiev a organizácií vedcov – napríklad „učené spoločnosti“, akademie vied etc.) – a jednak takejto integrity inštitúcií a organizácií, ktoré umožňujú vykonávanie výskumu v oblasti jednotlivých vied a technológií (vedecké ústavy, vysoké školy, výskumné centrá a pod.). Ako vidíte tieto aspekty v kontexte verejnoprávných (a prevažne z verejných zdrojov financovaných) inštitúcií/organizácií v porovnaní so súkromne vlastnenými (a prevažne súkromne financovanými) inštitúciami/organizáciami.
- 2) Ako vidíte možnosti efektívnej diseminácie poznatkov získaných vo Vašej práci v prostredí vedecko-výskumnej komunity v našich podmienkach, osobitne s ohľadom na nastupujúce generácie vedecko-výskumných pracovníkov. Ako v tomto smere vnímate aktuálny medzinárodný kontext s už aktuálne existujúcou a ďalej postupujúcou globalizáciou vedecko-výskumného úsilia a jeho financovania.

Záverečné hodnotenie

Habilitačnú prácu *Vedecká integrita a zodpovednosť vo vede (vedy) – vzťahy a súvislosti* autorky Mgr. Adely Leškovej Blahovej, PhD. ~~odporúčam~~**odporúčam** prijať na obhajobu a po úspešnej obhajobe a habilitačnej prednáške ~~odporúčam~~**odporúčam** udeliť vedecko-pedagogický titul docent v odbore habilitačného konania a inauguračného konania **etika**.

V Bratislave, 12.1.2022

Prof. MUDr. Jozef Glasa, CSc., PhD., v. r.